

УДК 539.4:624.011

ВИЗНАЧЕННЯ ПРОГИНУ ЗАЛІЗОБЕТОННОЇ БАЛКИ З ВИКОРИСТАННЯ ДІАГРАМ ДЕФОРМУВАННЯ БЕТОНУ ТА АРМАТУРИ

ОПРЕДЕЛЕНИЕ ПРОГИБУ ЖЕЛЕЗОБЕТОННОЙ БАЛКИ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ДИАГРАММ ДЕФОРМИРОВАНИЯ БЕТОНА И АРМАТУРЫ

DEFINITION FLEXURE REINFORCED CONCRETE BEAM FROM DIAGRAM CONCRETE DEFORMATION AND REINFORCMENT

Гомон П.С., к.т.н., Бичковський Т., студент (Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне)

Гомон П.С., к.т.н., Бычковский Т., студент (Национальный университет водного хозяйства и природопользования, г. Ровно)

Gomon P.S., candidate of technical scienses, Bychkovskiy T., student
(National university of water managements and natural recourses used, Rivne)

Приведений приклад визначення прогинів балки з використанням діаграм деформування бетону та арматури. Виконано побудову залежності «момент кривина».

Приведенный пример определения прогибов балки с использованием диаграмм деформирования бетона и арматуры. Выполнено построение зависимости «момент кривизна».

The examples of determining beam deflections using strain diagrams of concrete and reinforcement. Done building dependency "moment curvature".

Ключові слова:

Прогин, балка, залізобетон.

Прогиб, балка, железобетон.

Deflection, beams, reinforced concrete.

Стан питання. Введення нових норм [1] та [2] потребує пришвидшеної перебудови всього навчально-методичного забезпечення навчального процесу: підготовку навчальних посібників, методичних розробок тощо. Багато положень ДБН і ДСТУ потребують додаткових теоретичних роз'яснень та рекомендацій щодо практичного їхнього використання. На

даний момент існує багато робіт [5,6,7,8,9], які в розрахунках використовують діаграми деформування бетону, проте відсутній простий практичний метод розрахунку прогинів залізобетонних елементів, який міг би використати, як аспірант, так і викладач.

Основні передумови. Для визначення прогинів залізобетонної балки були використані залежності між напруженнями в бетоні σ_c і деформаціями ϵ_c (Рис. 1). та залежності між напруженнями в арматурі σ_s і деформаціями ϵ_s (Рис. 2).

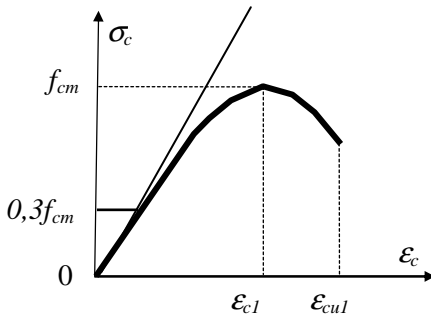

Рис. 1. Діаграма “напруження – деформації” бетону

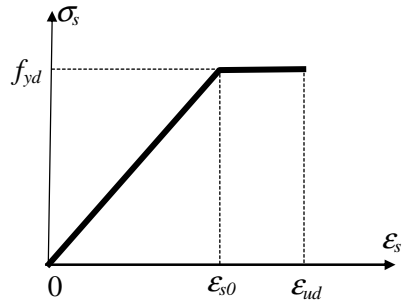

Рис. 2. Діаграма “напруження – деформації” арматури

Залежність між напруженнями в бетоні σ_c і деформаціями ϵ_c для короткотривалого осьового навантаження описується рівнянням типу

$$\sigma_c = f_{cd} \sum_{k=1}^5 a_k \eta^k, \quad (1)$$

де f_{cd} - розрахункове значення міцності бетону на стиск [1];

a_k - коефіцієнти полінома [1]; $\eta = \epsilon_c / \epsilon_{c1}$;

ϵ_{c1} - деформація бетону при максимальних напруженнях, при розрахунку за першою групою граничних станів приймається $\epsilon_{c1,cd}$

Залежність між напруженнями в арматурі σ_s і деформаціями ϵ_s в розтягнутій арматурі при відносній деформації $\epsilon_s < \epsilon_{s0}$ слід приймати $\sigma_s = \epsilon_s E_s$ в випадку коли $\epsilon_{ud} > \epsilon_s > \epsilon_{s0}$ слід приймати $\sigma_s = f_{yd}$.

Для визначення прогину балки слід встановити залежність «момент-кривина» для різних перерізів залізобетонної балки, за методикою, яка описана в [3]. З використанням залежності «момент-кривина» та епюри згинального моменту можна встановити кривину в кожній точці балки.

Якщо залізобетонну балку розділити на рівні частини і визначити на краях цих проміжків кривину, то можна встановити середнє значення кривини на всій ділянці балки.

Нехай ми маємо i – ту ділянку балки довжиною l_i в якій в кожній точці по довжині виникає постійна кривина χ_i (Рис. 3). Тоді кут повороту двох країв цієї ділянки (Рис. 3) буде дорівнювати

$$\alpha_i = \frac{l_i}{R_i} \quad (2)$$

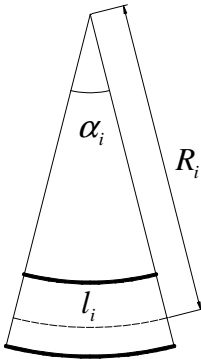

Рис. 3 Визначення кута повороту α_i

Як відомо кривина для такої ділянки буде оберненою величиною радіуса, тобто

$$\chi_i = \frac{1}{R_i} \quad (3)$$

З врахуванням (3) формула (2) прийме вигляд

$$\alpha_i = \chi_i l_i \quad (4)$$

Для визначення прогину балки слід задатися, початковими умовами, для балки з симетричним навантаженням, вихідними даними будуть: а) прогин на початку балки і в кінці балки дорівнює нулю б) кут повороту балки в її центрі рівний нулю.

Тоді визначення прогину балки буде включати визначення кутів повороту ділянок балки а також визначення прогинів на кожній ділянці цієї балки.

Кут повороту n -ої ділянки виходячи з центру балки можна визначити за формулою

$$\alpha_n = \sum_{k=1}^n \alpha_k + \alpha_0 \quad (5)$$

Прогин балки з симетричним навантаженням буде дорівнювати, сумі всіх прогинів ділянок з постійною кривиною, а також з початковим прогином точки з якої ведеться визначення прогину

$$f_n = f_0 + \sum_1^n f_i \quad (6)$$

Визначити прогин для i -ої ділянки можна за формулою

$$f_i = R_i \cos\left(\sum_{k=0}^{i-1} \alpha_k\right) - R_i \cos\left(\sum_{k=0}^i \alpha_k\right) \quad (7)$$

$$f_i = \frac{1}{\chi_i} \cos\left(\sum_{k=0}^{i-1} \alpha_k\right) - \frac{1}{\chi_i} \cos\left(\sum_{k=0}^i \alpha_k\right) \quad (8)$$

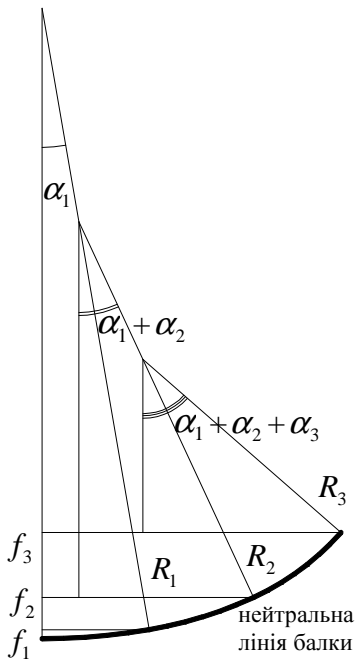

Рис. 4 Визначення прогину балки

При цьому слід виконувати визначення прогинів з точки, де відоме значення, початкового кута повороту балки α_0 .

Визначення прогину залізобетонної балки.

Вихідні дані:

Довжина балки $l = 6,1\text{ м}$.

На балку діє рівномірне розподілене навантаження $q = 22\text{ кН/м}$.

Вихідні дані: матеріал – бетон класу С25/30.

розміри поперечного перерізу:

$h = 60\text{ см}$ - висота перерізу;

$b = 18\text{ см}$ – ширина перерізу;

$a_s = 3\text{ см}$ – товщина захисного шару;

балка армована в розтягнутій зоні – $2\text{Ø}20$ А400С $A_s = 6,28\text{ см}^2$.

Характеристики бетону:

$f_{cd} = 14,5\text{ МПа} = 1,45\text{ кН/см}$.

Характеристики арматури:

$f_{yd} = 385\text{ МПа} = 38,5\text{ кН/см}$.

Для балки з незмінним перерізом встановлений графік «момент-кривина» (Рис. 4).

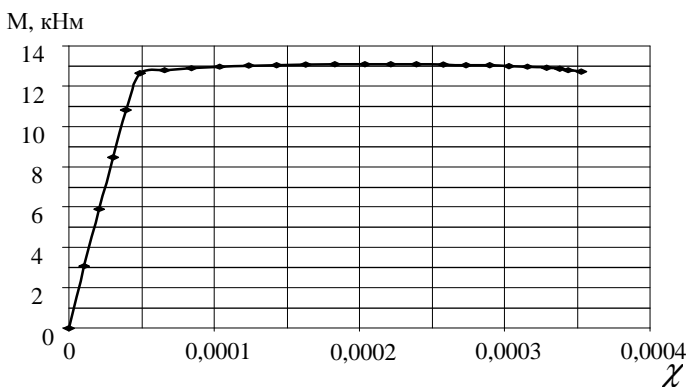

Рис. 5 Залежність згинального моменту від кривини для балки

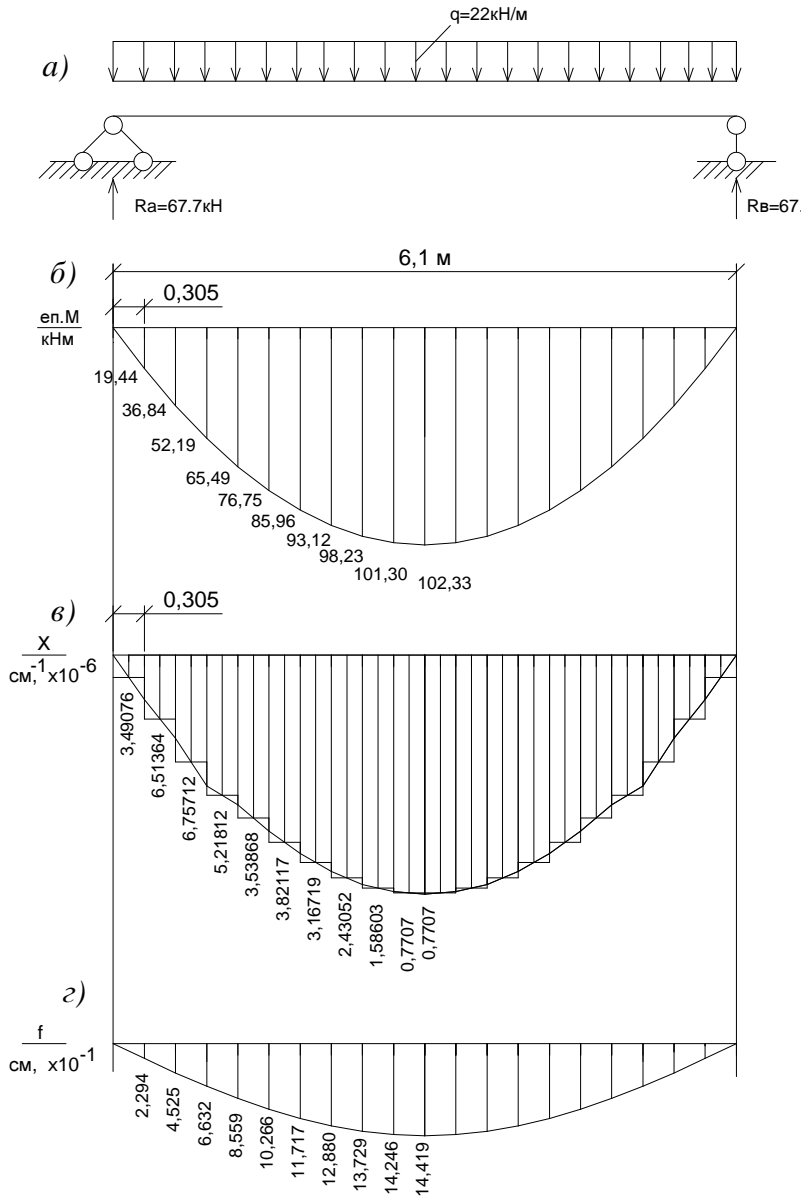

Рис. 6 Розрахункова схема балки, епюра згинаючих моментів, кривизни та прогинів (а – розрахункова схема балки; б – епюра згинаючого моменту, кНм; в – зміна кривизни (графік), а також зміна кута повороту балки; г – епюра прогину балки)

Максимальний прогин від дії рівномірно розподіленого навантаження на дану однопролітну балку становить

$$f_{\max} = \sum_{i=1} f_i = 0,2294 + 0,2231 + 0,2107 + 0,1927 + 0,1706 + 0,1451 + 0,1163 + 0,0849 + 0,0517 + 0,0173 = 1,4417 \text{ см}$$

Висновки: Слід відзначити, що при наявності графіка момент-кривина для балки з незмінним перерізом, можна легко визначити прогин балки. Наведений аналітично-графічний метод розрахунку прогинів залізобетонних елементів має наступні переваги: доступність та використання нових норм проектування. А також недоліки: досить великий об'єм розрахунків при великій точності, який можна спростити за допомогою використання ЕОМ.

1. ДБН В.2.6-98:2009. Бетонні та залізобетонні конструкції. Основні положення. – Київ: Мінрегіонбуд України, 2011. – 71 с. 2. ДСТУ Б В.2.6-156:2010. Бетонні та залізобетонні конструкції з важкого бетону. Правила проектування. – Київ: Міністерство регіонального розвитку та будівництва України, 2010.– 166 с. 3. Бабич Є.М Розрахунок нерозрізних залізобетонних балок із використанням деформаційної моделі: Рекомендації /Є.М. Бабич, В.Є. Бабич, В.В. Савицький – Рівне: НУВГП, 2005. – 38 с. 4. Бабич Є.М Розрахунок несучої здатності поперечних перерізів згинальних залізобетонних елементів // Є.М. Бабич, В.Є. Бабич, В.В. Савицький / Ресурсоекономні матеріали, конструкції, будівлі та споруди: Збірник наукових праць. – Рівне: НУВГП, 2012. – Випуск 23. - С.94 - 103. 5. Бабич Є.М. Визначення напружено-деформованого стану та розрахунок згинальних залізобетонних елементів таврового перерізу // Є.М. Бабич, П.С. Гомон / Ресурсоекономні матеріали, конструкції, будівлі та споруди: Збірник наукових праць. – Рівне: НУВГП, 2011. – Випуск 21. - С.109-114. 6. Гомон П.С. Рівняння рівноваги та визначення внутрішніх зусиль в згинальних залізобетонних елементах таврового перерізу// П.С. Гомон / Матеріали студентської наукової конференції: Зб. наук. праць. – Рівне: НУВГП, 2007.- Випуск 2.- С.115-116. 7. Бамбура А. Н. Развитие методов оценки напряженно-деформированного состояния и несущей способности железобетонных конструкций на основе реальных диаграмм деформирования материалов / А. Н. Бамбура // Научно-практичні проблеми сучасного залізобетону: зб. тез першої всеукраїнської науково-технічної конференції. – Київ, 1996. – С. 36-39. 8. Бамбура А. М. До аналітичного описання діаграм механічного стану бетону при одноразовому короткочасному деформуванню / А. М. Бамбура // Будівельні конструкції: Збірник наукових праць. Випуск 57. – Київ, 2002. – С. 31-34. 9. Барашиков А. Я. Спрощені розрахунки несучої здатності нормальних перерізів згинальних залізобетонних елементів за деформаційною моделлю / А. Я. Барашиков, І. В. Задорожнікова // Ресурсоекономні матеріали, конструкції, будівлі та споруди: збірник наукових праць. Випуск 12. – Рівне, 2005. — С. 109-115.